

Cijenjene kolegice i kolege!

U doba opće informatizacije i vrlo brzog kolanja i izmjene podataka na globalnoj razini postoji katkad osjećaj, možda ponekad i potaknut nekim ne sasvim točnim podacima, da se unutar našeg okruženja u kojem radimo i stvaramo ne potpuno i nedovoljno poznajemo. To je donekle i razumljivo s obzirom na brz razvoj stručnih i znanstvenih medicinskih spoznaja i razmjerno veliku potrebu da posvećujemo velik dio radnog i slobodnog vremena svim oblicima djelatnosti unutar svoje uže specijalnosti tako da ponekad ne stignemo saznati u kojem se smjeru razvijaju djelatnosti kojima se bave naše kolege. Stoga bismo ovim izdanjem MEDICUSA željeli upozoriti na neke vrlo bitne, suvremene aspekte spolno prenosivih bolesti u teorijski i praktično neodvojivom interdisciplinarnom kontekstu dermatovenerologije, mikrobiologije, ginekologije, infektologije, epidemiologije, školske medicine, obiteljske medicine, psihologije, sociologije i drugih znanosti.

Što se nedvosmislenog utjecaja dermatovenerologije tiče, treba svakako imati na umu da je koža u cjelini ogledalo vanjskog svijeta, kao i zbivanja unutar čovjeka. Promjene na spolovilu prezentirale su se na koži i sluznici baš te regije i logično je da su liječnici različitih povijesnih epoha opisivali i u granicama tadašnjih mogućnosti liječili promjene na spolovilu u kontekstu promjena kože. Već od Hipokratovih i Galenovih zapisa vidljiva je nomenklatura koja je svojstvena opisu promjena kože, a, prema svemu sudeći, odnosi se na neke oblike spolno prenosivih bolesti, najvjerojatnije na sifilis ili kondilome. Nećemo prikazivati brojne daljnje povijesne detalje u tom smislu budući da početak diferencijacije medicine unutar "užih struka, odnosno specijalnosti" započinje u XIX. stoljeću i traje i danas. Gotovo da nema spolno prenosive bolesti koja se ne manifestira na koži. Najveća pozornost liječnika u tom smislu bila je pridana sifilisu, odnosno luesu, potom i gonoreji, što je i logično jer je razaznavanje luesa u svim njegovim stadijima i osebnostima nezamislivo bez vrlo temeljitog poznavanja promjena kože. Ovo ne navodimo da "bismo istakli dermatovenerološku patinu"; obrnuto, u cjelini ovog broja MEDICUSA želimo upozoriti na učinkovite i brze promjene u tom smislu. Pritom treba shvatiti da se suvremeni koncept bolesti koje se prenose spolnim putem (engleski: sexually transmitted diseases, STD, odnosno, ako se implicira patogenezu: sexually transmitted infections, STIs), osniva na postojanju široke skupine bolesti kože i sluznice genitalne (i ne samo genitalne) regije uzrokovanih različitim bakterijama, virusima, gljivama, protozoima i parazitima. Patogenetski i epidemiološki u tom je smislu najbitniji spolni put prijenosa u kojem god obliku i na koji god način. U svom radu s bolesnicima, kao i prilikom brojnih predavanja i članka o spolno prenosivim bolestima kod nas i u svijetu potpuno smo svjesni svakodnevnih promjena i novih spoznaja u kontekstu ove problematike, štoviše, na njima i inzistiramo. Potpuno smo svjesni potrebe za interdisciplinarnim pristupom, štoviše, potičemo takav pristup i duboko vjerujemo da je danas on jedino stručno i znanstveno produktivan. Međutim, interdisciplinarnost ne smije ići na štetu bilo koje struke i specijalnosti unutar medicine, osobito ne na račun dermatovenerološke specijalnosti.

Treba napomenuti da bolesti u pravilu ne nestaju, postoji njihova dinamika. Željeli smo, stoga, u ovom izdanju MEDICUSA upozoriti na dinamiku zbivanja u području tzv. klasičnih (veneričnih) spolnih bolesti (sifilis, gonoreja, tropske spolne bolesti u današnjem kontekstu putovanja i migracije stanovništva), kao i podijeliti s kolegicama i kolegama nešto detaljnije suvremenije informacije o najčešćim i najznačajnijim spolno prenosivim bolestima danas, kao što su npr. **HPV i klamidijske** genitalne infekcije. U tom smislu nastojali posebno predstaviti i preventivne aspekte, poglavito u vezi s **HPV-vakcinom**, kao i epidemiološke, dijagnostičke i terapijske standarde na europskoj razini temeljene i na vlastitim iskustvima u okviru međunarodne udruge **CTSG (Chlamydia Trachomatis Study Group)** koja već godinama postoji i djeluje u ovim prostorima i čini nas dijelom Europe. Što se potonje aktivnosti tiče, zahvaljujem kolegicama i kolegama koji već niz godina entuzijastički i vrlo aktivno djeluju u okviru CTSG-a, kao i PLIVI na velikoj potpori! Osim navedenoga, u ovome smo tematskom broju MEDICUSA željeli istaći i novosti u području HIV/AIDS-a, čestih (a ponekad zanezarenih) spolno prenosivih bolesti uzrokovanih **trihomonasom i kandidom**, no, posebno nam je drago što smo nastojali predstaviti značajne **epidemiološke, sociološke i psihološke aspekte** bolesnika sa spolno prenosivim bolestima, kao i vrlo važna promišljanja u okviru specijalnosti za **školsku i adolescentnu medicinu**.

Želim iskreno **zahvaliti svim kolegicama i kolegama, autorima pojedinih poglavlja**, na entuzijazmu i koncilijantnosti u njihovim člancima! Gotovo su svi autori međunarodno priznati stručnjaci iznimna ugleda u struci, stoga mi je to drago što su izdvojili dio svog vremena i uložili trud u tekstove koji će, čvrsto vjerujem, biti korisni i poticajni našim broj-

nim dragim kolegicama i kolegama. S obzirom na iskustvo i kritičnost samih autora, treba, smatram, napomenuti da je Urednički odbor u potpunosti **poštivao stav i "filozofiju" svakog autora**. Uredničke intervencije odnosile su se znatno više na "uglazbljivanje" sadržaja radi njegove konačne konzistentnosti. Svjestan sam da je to u potpunosti gotovo nemoguće postići, no, različiti pristupi i stavovi temeljeni na znanstvenim spoznajama, zapravo nas obogaćuju. Posebno zahvaljujem **PLIVI**, Uredničkom odboru MEDICUSA, poglavito glavnoj urednici dr. Adeli Kolumbić Lakoš na pozivu da obradimo ovu temu, pomoći, poticanju, tolerantnosti i upornosti!

Na kraju, ne treba zaboraviti da smo svi zajedno u stručnom, nastavnom i znanstvenom smislu dio medicinske obitelji u službi promocije bolje kvalitete zdravlja i života naših bolesnika i promocije što više humanističke i civilizacijske razine našeg društva. Nadamo se da će i ovaj tematski broj MEDICUSA pridonijeti tomu!

S poštovanjem i kolegijalnim pozdravima,

prof. dr. sc. Mihael Skerlev, dr. med.

Ovaj tematski broj MEDICUSA sadržajno je realiziran u suradnji s Hrvatskim društvom za spolno prenosive bolesti Hrvatskog liječničkog zbora.

Laureat Nobelove nagrade za medicinu i fiziologiju za 2008. godinu, prof. dr. sc. Harald zur Hausen (desno) (povezanost HPV DNK 16 i 18 s karcinomom vrata maternice – novi obzori u pristupu spolno prenosivim bolestima) kao pozvani predavač na 23. Europskoj konferenciji o spolno prenosivim bolestima (IUSTI Europe) i HIV/AIDS-u održanoj u Cavtatu, listopada 2007. godine; prof. dr. sc. Ethel-Michele de Villiers, stručnjak za taksonomiju HPV-a i supruga prof. zur Hausena (sredina) i domaćin konferencije prof. dr. sc. Mihael Skerlev (lijevo).